

*Касьяненко М. А.,
здобувач вищої освіти
Науковий керівник: Ткаченко В. В.,
канд. екон. наук, доцент
доцент кафедри менеджменту імені професора Л.І. Михайлової
Сумський національний аграрний університет, м. Суми*

УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ

Сучасне економічне середовище характеризується високим рівнем нестабільності, динамічністю змін та зростанням кількості непередбачуваних факторів, що впливають на діяльність підприємств. Глобалізація економічних процесів, геополітичні конфлікти, порушення міжнародних ланцюгів постачання, енергетичні кризи, інфляційні процеси та швидка цифровізація формують нову реальність функціонування організацій. У таких умовах значно зростає роль ефективної системи управління ризиками, зокрема у сфері операційної діяльності підприємств, оскільки саме операційні процеси забезпечують безперервність виробництва, стабільність постачання продукції та конкурентоспроможність бізнесу.

Операційна діяльність підприємства пов'язана з виконанням повсякденних виробничих, технологічних та логістичних процесів, які забезпечують створення товарів або послуг. Водночас ця діяльність є однією з найбільш вразливих до впливу різноманітних ризиків. До ключових операційних ризиків можна віднести ризики перебоїв у постачанні сировини та матеріалів, технологічні збої у виробництві, порушення логістичних процесів, ризики дефіциту трудових ресурсів, інформаційні та кіберризики, а також ризики, пов'язані з коливанням попиту на продукцію. Ефективне управління ризиками операційної діяльності передбачає системний підхід, який включає ідентифікацію, аналіз, оцінювання та мінімізацію можливих загроз [2].

На першому етапі важливим є визначення основних джерел ризиків, які можуть виникати як у внутрішньому середовищі підприємства, так і за його межами. До внутрішніх ризиків належать помилки в управлінні виробничими процесами, неефективна організація праці, недостатній рівень кваліфікації персоналу, технічні несправності обладнання. Зовнішні ризики пов'язані з коливаннями ринкової кон'юнктури, змінами нормативно-правового середовища, нестабільністю постачальників, а також із глобальними кризовими явищами [1].

Другим етапом управління ризиками є їх оцінювання, яке передбачає визначення ймовірності настання ризикових подій та можливих наслідків для діяльності підприємства. Для цього можуть використовуватися як якісні, так і кількісні методи аналізу, зокрема експертні оцінки, сценарний аналіз, аналіз чутливості, моделювання ризикових ситуацій. Результати такого аналізу

дозволяють визначити найбільш критичні ризики, які потребують першочергового управлінського впливу.

Наступним важливим елементом системи ризик-менеджменту є розроблення та реалізація заходів щодо мінімізації або нейтралізації ризиків. У сучасних умовах підприємства активно використовують диверсифікацію постачальників, створення резервних запасів ресурсів, впровадження гнучких виробничих систем, цифрових технологій управління виробництвом та логістикою [2].

Особливого значення в умовах глобальної невизначеності набуває формування концепції стійкості операційної діяльності підприємства. Такий підхід передбачає здатність організації не лише реагувати на ризики, але й адаптуватися до змін середовища, швидко відновлювати операційні процеси після кризових ситуацій та забезпечувати безперервність діяльності. Реалізація цього підходу вимагає інтеграції управління ризиками у загальну систему стратегічного та операційного менеджменту підприємства [3].

Крім того, важливим фактором ефективного управління ризиками є розвиток ризик-орієнтованої управлінської культури. Керівництво підприємства повинно формувати серед працівників розуміння важливості виявлення потенційних загроз, своєчасного інформування про проблемні ситуації та активної участі у процесі мінімізації ризиків. Впровадження системи внутрішнього контролю, регулярний моніторинг операційних процесів та проведення аудиту ризиків сприяють підвищенню прозорості управління та зниженню ймовірності виникнення кризових ситуацій [1].

Таким чином, управління ризиками операційної діяльності підприємств в умовах глобальної невизначеності є важливою складовою забезпечення їх стабільного функціонування та довгострокового розвитку. Формування ефективної системи ризик-менеджменту дозволяє своєчасно виявляти потенційні загрози, зменшувати негативні наслідки їх реалізації та підвищувати адаптивність організацій до змін зовнішнього середовища. У сучасних умовах конкурентоспроможність підприємств значною мірою залежить від їх здатності прогнозувати ризики, оперативно реагувати на виклики та формувати стійкі операційні системи, здатні функціонувати навіть у періоди глибокої економічної нестабільності.

Список використаних джерел:

1. Балдинюк В.М. Управління ризиками господарської діяльності підприємства та шляхи їх зниження. *Економіка та суспільство*. Випуск 57. 2023.
2. Глухова В., Крот Л. Управління ризиками діяльності страхових компаній в контексті фінансової діяльності. *Економіка та суспільство*. Випуск 54. 2023.
3. Рязанова Н.О. Формування системи управління ризиками на промислових підприємствах. *Академічний огляд*. № 1 (56). 2022. URL: <https://acadrev.duan.edu.ua/images/PDF/2022/1/8.pdf> (дата звернення: 05.03.2026 р.).